SPOL IN ZNANOST NA ZRC SAZU

17

Pred vami je nova številka Novičnika Spol in znanost na ZRC SAZU!

Novičnik vas redno obvešča o dejavnostih
Inštituta za spominske in kulturne študije ZRC SAZU in ZRC SAZU
na področju raziskovanja spolov in enakih možnosti v akademski sferi.
Na inštitutu trenutno izvajamo dva projekta iz okvira **OBZORJE 2020,**
projekt **R&I PEERS** in projekt **ACT**.

Februar 2022

European Commission
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

Razstava in okrogla miza o matematičarkah

Foto: Igor Lapajne

Ob Mednarodnem dnevu žensk in deklet v znanosti, 11. februarja 2022, smo v Atriju ZRC odprli razstavo »Ženske v matematiki – galerija portretov«, v soorganizaciji z Društvom matematikov, fizikov in astronomov Slovenije (DMFA), ki ima tudi svoj Odbor za ženske.

Gre za razširitev razstave »Women of mathematics throughout Europe – A gallery of portraits«, ki je od leta 2016 gostovala že v več kot 100 mestih po Evropi in svetu. Na pobudo DMFA in v sodelovanju z avtoricama, matematičarko Sylvie Paycha in fotografinjo Noel Matoff, je bila razstava za 8. Evropski matematični kongres, ki je potekal julija 2020 v Portorožu, razširjena s portreti matematičark iz naše regije.

Na odprtju razstave je ZRC SAZU gostila okroglo mizo s portretirankami iz naše regije: prof. dr. Blaženko Divjak (Univerza v Zagrebu), prof. dr. Nežo Mramor Kosta (DMFA Slovenije) in prof. dr. Dušanko Perišić (Univerza v Novem Sadu), pogovor pa je vodila dr. Jovana Mihajlović Trbovc (ZRC SAZU). Razpravljale so o tem, zakaj se še vedno malo žensk z matematiko ukvarja poklicno (onkraj sfere izobraževanja), o težavah usklajevanja znanstvene kariere in zasebnega življenja, o stereotipnih predstavah o tem kaj je matematika in kdo so osebe, ki se z njo ukvarjajo, ter kaj je treba spremeniti v načinu, kako matematiko poučujemo, da bi k njej pritegnili še več deklet.

Posnetek okrogle mize je dostopen na spletu. Razstava je del kontinuiranega prizadevanja za promocijo raziskovalnega dela znanstvenic, ki je del Načrta za enakost spolov ZRC SAZU, ki smo ga razvili v okviru projekta R&I PEERS – Pilotne izkušnje za izboljšanje enakosti spolov v raziskovalnih organizacijah.

Foto: Tanja Petrović

Foto: Jovana Mihajlović Trbovc

Delavnica o ustvarjanju vključujočega delovnega okolja in zagotavljanju enakih možnosti v Centru Rog

Dr. Tanja Petrović je moderirala delavnico Spol in tehnologije, ki jo je 9. februarja 2022 v okviru projekta Skupni prostori, skupne prihodnosti, organiziral Center Rog v sodelovanju z Evropsko kulturno fundacijo. Namen je bil izmenjava izkušenj in dobrih praks posameznic_kov, ki delujejo v kreativnem sektorju in bi pomagale_i pri oblikovanju Načrta za enakost spolov Centra Rog. Poseben poudarek je bil na intersekcionalnem vidiku teh izkušenj, pri čemer se razkriva, da je spol posameznika_ce v tesnem prepletu z drugimi družbenimi kategorijami, ki definirajo možnosti in pogoje delovanja, kot so starost, etničnost, spolna usmerjenost, državljanstvo ipd.

Na delavnici so sodelovale_i posameznice_i, ki delujejo na področju oblikovanja (s poudarkom na recikliranju, ustvarjanju z lesom in steklom ter modnem oblikovanju), dela s starejšimi in mladimi, arhitekture, intermedijske umetnosti ter trans-aktivizma. V prvem delu smo obravnavali_e težave in izzive, ki se pojavljajo na sistemski ravni in v posameznih delovnih okoljih ter možne rešitve in dobre prakse za preseganje teh težav. Drugi del delavnice smo posvetili_e posameznim vidikom delovanja Centra Rog in obravnavali_e načine, kako skozi dejavnosti, vključene v Načrt za enakost spolov centra Rog ustvariti vključujoče delovno okolje, ki ponuja enake možnosti tako zaposlenim kot širokemu krogu uporabnic in uporabnikov.

Foto: Meta Štular

Kako vključiti vidik spola v raziskave

Na 49. letni konferenci Evropskega združenja za inženirsko izobraževanje (European Society for Engineering Education oz. Société Européenne pour la Formation des Ingénieurs – SEFI) je Jovana Mihajlović Trbovc predstavila metodo vključevanja vidika spola v raziskovanje, ki sledi Priročniku za uvajanje spolno občutljivega pristopa v raziskovanje in poučevanje. Pred kratkim je bil objavljen tudi prispevek s konference (na str. 1531), ki opisuje potek delavnice na konferenci in povzema mnenja udeleženk_cev relevantnosti spola za njihovo raziskovanje.

Posnetek okrogle mize o položaju žensk v znanosti

Društvo v tujini izobraženih Slovencev (VTIS) je decembra organiziralo okroglo mizo na temo »Položaj žensk v slovenskem znanstvenem prostoru«, katere posnetek je objavljen na spletu. V pogovoru so sodelovali dr. Jovana Mihajlović Trbovc (ZRC SAZU), doc. dr. Emilija Stojmenova Duh (Fakulteta za elektrotehniko, UL & združenje ONA VE), Neža Vadnjal (Univerza v Cambridgeu & Društvo VTIS), Peter Volasko ter dr. Marko Perdih (ARRS). Pogovor je naslovil specifične težave, s katerimi se soočajo ženske v akademskem okolju, posebej v kontekstu intenzivnih sprememb načina dela v tej panogi. Govorili smo o tem, kako načrti za enakost spolov spreminjajo način dela za znanstvenike_ce, posebej tiste, ki prevzemajo skrbstvene vloge v zasebnem življenju, pa tudi o Ljubljanski deklaraciji za enakost spolov v Evropskem raziskovalnem prostoru.

ZGODILO SE BO

V okviru projekta »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo« iz programa CRP, financiranega s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in ARRS, bo 10. 3. 2022. organizirana spletna delavnica o izvajanju ankete GEAM (Vprašalnik o stanju na področju enakosti spolov) kot pripomočku za oblikovanje Načrta za enakost spolov. Delavnica je namenjena vsem visokošolskim in znanstvenoraziskovalnim ustanovam, ki trenutno pripravljajo Načrt za enakost spolov ali pa načrtujejo njegovo implementacijo in monitoring.

V okviru projekta R&I PEERS pripravljamo zbornik o znanstvenicah, ki so pomembno prispevale k razvoju znanosti na območju nekdanje Jugoslavije. Odlomke teh prispevkov redno objavljamo v novičniku. Tokrat Vesna Dimovska, z Inštituta za klasične študije Univerze sv. Cirila in Metoda v Skopju, piše o klasični filologinji Ljubinki Basotovoj (1943–2020).

Primer dobro preživeto življenje (*vita bene reddita*)

Ukvarjati se s klasično filologijo v drugi polovici 20. in v prvih desetletjih 21. stoletja (ko je po mnenju mnogih ta znanstvena disciplina anahronistična in nerazvojna) je samo po sebi izziv. Biti ženska, ki se v tem obdobju ne ukvarja samo s klasično filologijo, temveč pušča tudi izjemno pomemben pečat v svojem akademskem in kulturnem okolju, pa je že spoštovanja vreden podvig.

... Nesebično in predano je podpirala, pomagala, spodbujala in navdihovala mlajše kolege in sodelavce in bila izjemno ponosna na njihove uspehe. Skoraj pregovoren je bil tudi njen čut za pravičnost, odločenost, da vedno zaščiti prikrajšane, šibkejše, mlajše, da spodbuja svoje študente, diplomante in prijatelje k vztrajanju in k dokončanju začetega, k temu, da se lotijo novih projektov, zato smo se včasih šalili na njen račun: »Gorje tistemu, ki se mu profesorica odloči pomagati ali ga motivirati!«

... O neprecenljivem in obsežnem prevajalskem opusu Ljubinke Basotove, ki je izjemno pomemben za makedonski kulturni prostor, lahko zdaj govorimo kot o celovitem korpusu, ki zaobjema več kot štirideset bibliografskih enot in ki ga je Basotova velikodušno prepustila v zapuščino sedanjim in prihodnjim generacijam. ... Zahvaljujoč njenim izjemnim prevodom iz starogrščine in latinščine so v makedonskem jeziku na voljo ključna dela, ki predstavljajo temelje evropske literarne, filozofske in znanstvene tradicije.

Informacije o štipendijah za raziskovalke_ce na začetku kariere

Pomemben vidik prizadevanj za enake možnosti v vsaki raziskovalni organizaciji je povezan s potrebami raziskovalk_cev na začetku kariere. Zato v novičniku redno objavljamo informacije o štipendijah in ostalih možnostih za raziskovanje v tujini.

V tokratni številki nadaljujemo z informacijami o štipendijah za raziskovalke_ce na začetku kariere. Za več informacij si poglejte predhodne številke novičnika.

- **Štipendije Ad futura**
  Štipendije za študij v tujini za leto 2022 so namenjene štipendiranju dodiplomskega in podiplomskega študija na tujih izobraževalnih ustanovah za posamezno raven izobraževanja in pridobitev javno veljavnega spričevala.
  Rok za prijavo: 15. april 2022. Preberi več.

- **Javni razpis za program Fulbright za leto 2023**
  Štipendije so namenjene udeležencem Fulbright programa, in sicer slovenskim državljanom za gostovanje v ZDA in ameriškim državljanom za gostovanje v Sloveniji.
  Rok prijave je do porabe sredstev oziroma najdlje do 27. september 2024. Preberi več.

- **Sofinanciranje podoktorskega raziskovalnega izobraževanja na European University Institute (EUI) za leto 2022**
  Predmet razpisa je sofinanciranje enoletnega podoktorskega raziskovalnega izobraževanja na EUI enemu vlagatelju, ki bo v študijskem letu 2022/2023 sprejet na podoktorsko raziskovalno izobraževanje in bo z njim tudi pričel v študijskem letu 2022/2023.
  Rok za prijavo: 31. marec 2022. Preberi več.

- **Štipendije za tečaje nemškega jezika na Bavarskem 2022 - štipendije poletnega tečaja BAYHOST**
  Štipendije so namenjene kandidatkam_om iz Balkana, tako študentom_kam kot tudi mladim znanstvenikom_cam na začetku karierne poti. Znanje nemščine (vsaj B1-ravni).
  Rok za prijavo: 23. marec 2022. Preberi več.

- **BEYOND BORDERS 2022, Hamburg**
  Doktorske štipendije. Beyod Borders podpira raziskave o mejah in mejah v preteklosti in sedanjosti. Spodbuja interdisciplinarno izmenjavo v družboslovju in humanistiki.
  Rok za prijavo: 1. marec 2022. Preberi več.

- **EDITH SAURER RESEARCH GRANTS 2022**
  Sklad Edith Saurer podeljuje raziskovalne štipendije podoktorskim znanstvenikom_cam, katerih raziskave se ukvarjajo z vprašanji družbene neenakosti z vidika spola, razreda in kulture.
  Rok za prijavo: od 1. julija do 30. septembra 2022. Preberi več.